

УДК 316.346.2

М.Поливянний,

Ю.Лола, канд.екон.наук., доц.

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, Україна

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОГО САМОУПРАВЛІННЯ

M. Polyvianny,

Yu.Lola Ph.D., Assoc.Prof.

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine

GENDER EQUALITY IN SELF GOVERNMENT BODIES

Україна заявила про свій вибір на користь Європейського союзу, тому в країні проводять реформи, що базуються на введення основних демократичних принципів у всіх сферах життя. Серед таких головними стали реформа державної служби та реформа децентралізації. Саме від ефективних та збалансованих управлінських рішень державних органів та органів місцевого самоврядування значною мірою визначиться й успіх у інших реформах. Одним із завдань які взяла на себе Україна в рамках виконання Угоди про асоціацію з Євросоюзом це законодавче закріплення демократичних принципів державної служби та служби в органах місцевого самоврядування гармонізованих з європейськими принципами.

Питання забезпечення гендерної рівності досліджували такі вітчизняні науковці, як Н. Болотіна, І. Лаврінчук, К. Левченко, О. Матвієнко, Т. Мельник, А. Олійник, Н. Оніщенко, З. Ромовська, М. Томашевська. Аналіз діючої гендерної політики в органах публічної влади є необхідним і комплексним інструментом для оцінки досягнень та визначення слабких сторін.

Правові засади створення державної гендерної політики базуються на принципах міжнародного права, які сформульовані в міжнародних документах з прав людини, що розроблені різними міжнародними організаціями, такими як ООН, Рада Європи, ОБСЄ, Європейський Союз та НАТО, членство в яких встановлено в Конституції України. Одним із ключових документів серед них є Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. У вищих нормативно-правових актах, які регулюють відносини у галузі державної гендерної політики, основне місце займає Конституція України.[3] Конституція включила принцип рівноправності жінок і чоловіків під тиском громадських організацій, відповідно до вимог Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, що значно підтримало розвиток гендерного законодавства[2].

Ці закони та нормативи становлять кроки у напрямку підтримки і захисту прав жінок та чоловіків у всіх сферах суспільства. Як приклад прийняття у 2013 році закон про добровільну 30% гендерну квоту яку ухвалила Верховна Рада. Цьому сприяли місцеві вибори в 2020 році 36% обраних депутатів були жінки. Спрацювала гендерна квота, передбачена Виборчим кодексом України. Законодавство України встановлює обов'язок забезпечення рівної представленості жінок і чоловіків у політичних органах, включаючи парламент і місцеві ради це є зріз аналізу в площині політичного представництва.[1]

Також треба наголосити що бюджетування за ознакою статі в гендерній політиці органів публічної влади України - це процес виділення та розподілу бюджетних коштів з урахуванням гендерних аспектів та покликаний забезпечити рівність статей у розподілі ресурсів. Є певний прогрес у підтримці гендерної рівності через фінансування різних програм та ініціатив. Проте існують виклики щодо недостатнього рівня фінансування та ефективності використання цих коштів.

Важливість гендерної рівності підтверджується тим, що це питання включено до числа провідних міжнародних звітів. Наприклад, за даними на 2020 рік, Україна займає 60-е місце серед 160 країн за Гендерним індексом нерівності (Gender Inequality Index).

Указ Президента України № 119/2021 від 24.03.2021 р. «Про Національну стратегію у сфері прав людини»[4] - додає ще один з ефективних напрямків здійснення ефективної гендерної політики в органах публічної влади України. Це вирівнює дії органів державної влади та місцевого самоврядування, взаємодії з громадянським суспільством і бізнесом, а також формує ефективний механізм реалізації та захисту прав і свобод людини в Україні. Крім того, цей напрямок спрямований на досягнення прогресу у виконанні міжнародних договорів у сфері прав людини між Україною та Європейським Союзом.

Також кабінет міністрів затвердив та продовжує розробляти та впроваджувати постанови та розпорядження які складають сукупність ефективних напрямків гендерної політики в органах публічної влади України, Так за сприяння Міністерства освіти кабінет міністрів України схвалив стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердив операційний план з її реалізації на 2022 - 2024 роки.

Таким чином, співпраця органів публічної влади України з громадськістю в контексті гендерної політики є важливим інструментом для забезпечення більшої гендерної рівності. Однак вона вимагає постійного вдосконалення та удосконалення з метою забезпечення більшої участі та впливу громадськості у розробці та реалізації гендерних ініціатив. Зокрема, можливі проблеми полягають у відсутності відповідних механізмів контролю, недостатньому фінансуванні програм гендерної рівності, недостатній поінформованості громадськості про свої права та можливості, а також відсутності належних заходів для усунення дискримінації та сприяння рівному доступу до ресурсів і послуг для всіх, незалежно від статі. Розробка ефективних механізмів контролю та посилення свідомості громадськості можуть сприяти вдосконаленню гендерної політики в Україні.

Україна відзначається певними позитивними змінами у жіночому представництві в політиці та владі. Однак важливо визнати, що проблема нерівного представництва жінок залишається актуальною на вищих рівнях української влади. Склад Верховної Ради України та кількість жінок в обласних та місцевих радах потребують подальшого збалансування. Незважаючи на певні досягнення в цьому напрямі, чоловіки продовжують переважати серед обраних представників. Це свідчить про наявність гендерних нерівностей у політиці та владі.

Аналіз відкритості та доступності до інформації про гендерні програми та їхні результати також потребує більшої уваги громадськості до цієї інформації. Органи влади повинні забезпечувати відкритий доступ до даних і звітів про гендерні ініціативи.

Література

1. Гендерна політика в нормативно-правових документах. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/02.2021/genderna-polityka.pdf>
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Президент України затвердив Національну стратегію у сфері прав людини. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-zatverdiv-nacionalnu-strategiyu-u-sferi-p-67325>